

16 באוגוסט 2018

ה' באלול תשע"ח

חוק רישוי עסקים (תיקון מס' 34), התשע"ח-2018

נבקש לעדכנכם כי ביום 19 ביולי 2018 פורסם תיקון מס' 34 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968 (להלן ובהתאמה: "התיקון" ו-"החוק"), אשר יכנס לתוקף ביום 1.1.2019. במסגרת התיקון האמור, הוטמעה רפורמה אשר הולידה מסלולי רישוי מותאמים לעסקים על פי סוגם וכן, מספר תיקונים בדבר האכיפה הפלילית והמנהלית של הוראות החוק.

כך, נקבע מנגנון רישוי המורכב מארבעה מסלולי רישוי שונים לעסקים: מסלול רישוי על יסוד תצהיר, שני מסלולים למתן היתר מזורז (תוקף ההוראות בדבר שלושת מסלולים אלו החל מיום 1.4.2019), והמסלול הרגיל שהיה קבוע עד כה בחוק.

כן, נוספו ועודכנו מנגנונים שונים לעניין האכיפה בתחום, כגון סמכות להטלת עיצומים כספיים למשרד הבריאות ולמשרד להגנת הסביבה, בגין הפרת תנאי רישיון עסק או אי קיום דרישה לתיקון ליקויים (כפי שיפורט להלן). בנוסף, נקבע בתיקון כי הפרות של תנאי רישיון העסק או הוראות החוק הינן בגדר עבירות של אחריות קפידה, ואף עודכנה ההוראה המחייבת נושאי משרה בתאגיד לפקח ולעשות כל שביכולתם למניעת עבירות לפי החוק.

להלן תובא סקירה של עיקרי הנושאים שמצאו ביטוי במסגרת התיקון:

הרחבת האחריות על מבצעי עבירות ועל נושאי משרה

בדומה למשטר האחריות החל ברגולציה הסביבתית, התיקון קובע כי בהפרת החוק תחול אחריות קפידה, וכן מגדיר בהרחבה את אחריותם של נושאי משרה בהקשר זה:

- **אחריות קפידה** - החל מכניסת תיקון זה לתוקף, עיסוק ללא רישיון/ היתר זמני/ היתר מזורז, או בניגוד לתנאיהם, וכן, הפרת הוראות החוק או אי קיום הדרישה לתיקון ליקויים (להלן), יהוו עבירות של אחריות קפידה. משמע, לא יהיה צורך בהוכחת יסוד נפשי (רשלנות וכד'), על מנת להטיל אחריות על מבצע עבירות אלו ודי יהיה בעצם ביצוע המעשה לשם כך.
- **אחריות נושאי משרה** - תיקון זה עדכן את הסעיף בחוק הדין באחריות התאגיד ונושאי המשרה בו. התיקון שם דגש על חובתם של נושאי המשרה בתאגיד לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי החוק. אחרת, יוטל על המפר קנס בסך מחצית הקנס הקבוע לאותה עבירה. בנוסף, התיקון מחדד את החזקה לפיה, כאשר תאגיד (או מי מעובדיו) עובר עבירה לפי החוק, המשמעות היא שגם נושא המשרה הפר את החובה שלו לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי החוק. על מנת לסתור חזקה זו, יש לעמוד בנטל ההוכחה לפיו נושא המשרה עשה כל שניתן כדי למלא אחר חובתו.

סנקציות ומנגנוני אכיפה:

- לפי הקבוע בחוק **לפני התיקון**, אדם שעסק ללא רישיון, היתר זמני או היתר מזורז בעסק טעון רישוי, או שלא קיים תנאי מתנאי הרישיון, היתר זמני או היתר מזורז, דינו מאסר של 18 חודשים.
בתיקון האמור, העושה אחד מאלה ו/או לא מקיים דרישה לתיקון ליקויים (להלן), דינו יהיה 18 חודשים או **קנס בסך 226,000 ₪ (ואם תאגיד, כפל הסכום)**.
- **דרישה לתיקון ליקויים לאחר ביקורת בעסק** (לעיל ולהלן: **"תיקון ליקויים"**) - לאחר עריכת ביקורת בעסק על ידי רשות הרישוי או נותן האישור (למשל המשרד להגנת הסביבה), יועבר לעסק דוח ליקויים. דוח הליקויים יציין, בין היתר, את הליקויים אשר על העסק יהיה לתקן ולוח הזמנים המוקצב לשם כך. **אי קיום הדרישה לתיקון הליקויים שבדוח משמעותה הפרה של החוק, אשר בגינה יוטלו סנקציות שונות, לרבות עיצומים כספיים**.
- **עיצומים כספיים** - תשומת ליבכם כי במסגרת תיקון זה, התווספה לראשונה האפשרות בדבר הטלת עיצום כספי בגין הפרת הוראות החוק. כך, **התיקון למעשה מאפשר לעובד בכיר במשרד הבריאות וכן, לעובד המשרד להגנת הסביבה, להטיל עיצומים כספיים בשל הפרת תנאי מתנאי הרישיון, היתר הזמני או היתר מזורז או בשל הפרת ההוראות לפי חוק זה, ואף עיצומים כספיים מוגדלים בגין הפרות נמשכות ו/או הפרות חוזרות**.
התנאים וההוראות אשר בגין הפרתם ניתן יהיה להטיל עיצומים כספיים אלו טרם פורסמו, ויכללו בהמשך בתוספות השנייה והשלישית לחוק, אך עשויים להגיע עד לסך 150,000 ₪ להפרה לתאגיד. יודגש כי **עיצומים כספיים לפי פרק זה לא יוטלו אלא לאחר שנמסרה לבעל העסק דרישה לתיקון ליקויים (לעיל)**. בנוסף, פרטים בגין עיצומים כספיים אלו, כגון מהות ההפרה ופרטים אודות המפר, יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד הרלוונטי.
- **צו הפסקה מנהלי** - התיקון מגביל את האפשרות למתן צו הפסקה מנהלי לעסקים, בכפוף לקיום התנאים המנויים בו, וזאת בשונה מהקבוע בחוק בטרם כניסת תיקון זה לתוקף. לפי התיקון, **צו הפסקה מנהלי יינתן לעסק אשר פעל בלא רישיון עסק, היתר זמני או היתר מזורז ובלבד שטרם חלפו יותר מ- 18 חודשים מתחילת העיסוק וכן, לעסק הפועל בניגוד לתנאי רישיון העסק, היתר זמני או היתר מזורז, או בניגוד להוראות החוק, ובכך מהווה סכנה ממשית או חשש משמעותי לפגיעה בציבור**. יודגש כי צו זה יינתן על בסיס דוח מפקח, והוצאתו לא תתאפשר אם בעת מתן הדו"ח חלפו למעלה משישה חודשים מיום שהחל העיסוק בעסק.
התיקון אף מציין את כלל הפרטים אשר יהיה לכלול בצו זה, ומקים חובת היוועצות עם תובע או יועץ משפטי מטעם רשות הרישוי או מטעם נותן האישור הרלוונטי. בהתאם לתיקון סעיף העונשין בחוק, ובדומה לסנקציות החלות על הפרת הוראות החוק גם בגין אי קיום הצו, הוסיף התיקון חלופת קנס (לעונש של 18 חודשי מאסר הקבוע בחוק) בסך של עד 226,000 ₪ (במידה ומדובר בתאגיד הסכום הינו כפול). וכמו כן קנסות נוספים בגין כל יום בו העבירה נמשכת.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד עידית רייטר, ראש מחלקת דיני סביבה וקיימות,

בדוא"ל: Idit.Reiter@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089820.